

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

***A NÉPRAJZ TÁRGYAI A
TANÍTÓKÉPZÉSBEN***

Virágné Juhász Nyitó Klára

Témavezető: Dr. Ujváry Zoltán

DEBRECENI EGYETEM

Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Debrecen, 2012.

1. Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

Ének-zenét és néprajzi ismeretekre épülő tárgyakat (hagyományismeret, népi gyermekjáték, társadalomnéprajz, bevezetés a néprajztudományba) tanítok a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Karán Jászberényben, ahol a képzés egyik fő vonala a tanítóképzés.

Munkám során, ha egy-egy népdal eléneklése után rákérdezek a benne szereplő szavak jelentésére, értelmére – pl.: mi a leányvásár, mi az orsó, ki a vőfély? – bizony, hallgatóim legalább olyan kérdőn néznek rám, mint én rájuk. Pedig később, gyakorló tanítóként sokszor kell majd hasonló kérdésekre válaszolniuk, hiszen a népdalok szövege, a mesék, mondák szövegvilága 150-200 évvel ezelőtti, és még sokkal korábbra nyúlik vissza; a magyar paraszti világ munkarendje, szokásrendje, eszközei, jelképei jelennek meg bennük, melyeket a mai számítógépek világában felnövő gyerekeknek meg kell magyarázni.

Egyetemi tanulmányaim és a munkám során szerzett tapasztalataim arra ösztönöztek, hogy alaposabban megvizsgáljam a néprajz tanításának hagyományait a tanítóképzésben.

Ehhez azonban egy komplex vizsgálati módszerre van szükség, hogy megfelelően lássuk: a közoktatás törvényi erejű tantervekkel szabályozott elvárásaira a tanítóképzés tantárgyi struktúrája milyen módon válaszol. Továbbá, hogy a népismereti, néprajzi ismeretanyag ezekben a tantervekben, tantárgyi struktúrákban milyen szinten jelenik meg, illetve részét képezi-e az oktatás anyagának.

A választott témámhoz kapcsolódó kutatások bázisa a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Kara, valamint az ország többi tanítóképző főiskolája, hogy információkat szerezzek arra vonatkozóan, milyen néprajzi tartalmú tárgyakat oktatnak az adott intézmények, különböző tanszékeiken.

Fontos vizsgálandó kérdésként merült fel az is, hogy a főiskolai hallgatók milyen néprajzi ismeretekkel rendelkeznek, hiszen az általános iskolákban használatos tankönyvek jó része tartalmaz néprajzi, hagyományismereti jelenségeket, ismeretanyagot, amelyeket, mint fentebb már jeleztem, meg kell magyarázni. A

főiskolai hallgatók néprajzi ismereteire vonatkozó kérdőívek elemzésével, és az általános iskolákban használatban lévő tankönyvek - néprajzi tartalomra vonatkozó – elemzésével bizonyítani lehet a néprajzi ismeretek jelenlétének fontosságát a tanítóképzésben.

Oktatási munkám és a dolgozatom célja is az, hogy egy olyan néprajzi tantárgyi csomagot készítsék el, melynek tárgyait a tanítóképző főiskolákon folyó oktatáshoz, a műveltségterületek anyagához lehet kapcsolni, s kiegészítik az adott tárgy ismeretanyagát a vonatkozó néprajzi ismeretekkel. Remélve ezzel azt, hogy az új tanítógeneráció alkalmassá válik azoknak a kollektív értékeknek a tovább hagyományozására, melyek évszázadokon át a magyar műveltség részét képezték, s melyek ma is nemzeti múltunk, jelenünk, jövőnk kultúrájának alapját adják.

Ennek a kutatási tervnek alapján állt össze dolgozatom struktúrája, mellyel reményeim szerint bizonyítani tudom, hogy a néprajz tárgyainak fontos értékközvetítő, értékmentő szerepe van a tanítóképzésben, s szükség lenne törvényi úton is biztosítani azt, hogy a néprajz a tanítóképzők tantárgyainak sorában ne csak választható, hanem kötelező, alapozó tantárgy legyen. Még biztatóbb volna az a jövő számára, ha a néprajzot – az érdeklődő hallgatók – mint önálló műveltségi területet is választhatnák.

2. Alkalmazott módszerek, a disszertáció témájához kapcsolódó források

Az értekezés elkészítése során arra törekedtem, hogy az a jelenleg elérhető legszélesebb forrásanyagot és szakirodalmat alapuljon. Az értekezés első részében a néprajzoktatás történeti előzményeinek, valamint a napjainkig kialakult és megvalósult néprajzi programoknak és tanterveknek a bemutatásakor történeti és szakirodalmi források felhasználásával igyekeztem a lehető legalaposabb képet adni a néprajzoktatás helyzetéről. A tanítóképzést és a közoktatást érintő jogszabályok és tantervi szabályozások végigkövetésével tudjuk bemutatni azt, hogy a néprajzi ismeretanyag milyen módon jelent, illetve jelenik meg a tanítóképzés tantárgyi struktúrájában.

A hon- és népismeret oktatásban való megjelenésének a helyzetét saját kérdőíves felmérésem mellett másik két hasonló témájú felmérés tükrében mutatom be.

A kérdőíves felmérés eredményei adnak választ a tanító szakos főiskolai hallgatók néprajzi ismereteire vonatkozóan. Az általános iskolai tankönyvek néprajzi tartalomra vonatkozó elemzése pedig azt igazolja, hogy ezen ismeretek erőteljesen áthatják napjaink közoktatását. A történeti és elméleti háttér feltérképezésével alakultak ki és fogalmazódtak meg azok a hipotézisek, melyeket a kérdőíves felmérések és a tanítóképző főiskolákról rendelkezésemre bocsátott tantárgyleírások alapján igyekeztem tézisekként megfogalmazni.

A dolgozatban felhasznált írásos források legtöbbször (Elemi Népiskolai Tantervek, Tanítóképző Intézetek Tantervei) az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum és a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Karának könyvtára adta.

Az ország tanítóképző főiskoláiról származó tantárgyleírások - melyekhez levelezés útján jutottam - jelentős részét képezik a felhasznált forrásoknak.

3. Az eredmények tézisszerű felsorolása

Az értekezés négy fő részből tevődik össze. Az első két fejezet történeti és elméleti összefoglalását adja a néprajz oktatásának, mely mint megoldandó feladat, a néprajztudomány kialakulásától kezdve jelen volt, mégis a 19. század végére kialakult és intézményesedett néprajztudomány oktatására szervezett körülmények között csak 1929-től, a szegedi egyetemen volt lehetőség. A néprajzoktatás fő vonala az etnográfusképzésben nyilvánult meg. Ezzel párhuzamosan a tanító- és tanárképzésben – bár voltak törekvések - a néprajzi -, népéleti ismereteket önálló tantárgyi keretben egyáltalán nem oktatták, csak bizonyos tárgyak anyagában jelentek meg olyan témák, ismeretek, melyek a néprajztudomány témaköreihez kapcsolhatók.

A második fejezetben bemutatott tantervek, tantervelméletek, integrált néprajzi programok jól bizonyítják, hogy néprajzi ismeretek közlésére, tanítására szükség és igény is van. Több programhoz készültek tankönyvek, munkafüzetek, melyeknek folklór és tárgyi néprajzi ismeretanyaga fontos szerepet játszik a pedagógiai munkában. Ugyanakkor az is kitűnik, hogy vannak olyan témakörök – mint pl.: népi gyermekjátékok, népdalok, népmesék, a naptári év ünnepeinek szokásai, amelyek viszont a befogadó tantárgy ismeretrendszerében oldódnak fel. Az ismertetett tantervek, programok között vannak kiválóan kidolgozottak,

melyek több évfolyamra – 1-8. osztályig, esetleg gimnáziumi osztályokra – készültek. Ezek, a meghatározott cél-, feladat-, követelményrendszerrel, osztályokra szóló tankönyvvel, munkafüzetrel és tanári segédanyaggal kiegészülve olyan komplex képet adnak – az életkori sajátosságok figyelembe vételével – a népi kultúráról, melyek biztosítják azt az elvárásunkat, elképzelésünket, hogy a felnövekvő generáció számára, a hagyományos népi, paraszti kultúra ne csak a múzeumokba szorult kiállított tárgyi emlékeket jelentse, hanem a magyar műveltség alapját. A kidolgozott, s bemutatott programoknak a megléte is azt mutatja, hogy néprajzi ismeretek oktatására bármelyik iskolaszint alkalmas. Mégis sajnálattal kell megfogalmaznunk azt, hogy máig sem alakult ki a néprajzoktatás terén az a strukturális egymásra épülés a különböző iskolaszintek között, amely biztosítaná a megszerzett néprajzi ismeretek tovább bővítésének, elmélyítésének lehetőségét, és amely olyan hon- és népismereti, néprajzi, nemzeti műveltségi alapot adna a felnövekvő generációnak, amely évtizedekre, a jövőre nézve alapozná meg azt a biztos identitást, nemzeti önismeretet, melynek megléte ma igencsak kérdéses.

Az 1980-as, 90-es évek fordulóján a jászberényi és a zsámbéki tanítóképzőkben volt olyan képzés, melyben a hon- és népismereti, néprajzi tartalmak helyet kaptak, még ha „csak” speciálkollégiumi képzés keretében is. Ilyen jellegű oktatásban a végzett tanítóság csak nagyon kevés százaléka vett részt, s továbbra is nyitva marad a kérdés, ki vagy kik fogják a népi kulturális értékek továbbadását, közvetítését felvállalni az iskolákban?

Megoldandó feladatok e területen mind a közoktatásban, mind pedig a felsőoktatásban bőven vannak még ma is. De bármerről is vizsgáljuk a néprajztanítás kérdését, mindig ugyanoda jutunk vissza. Történetesen, hogy meg van-e oldva a megfelelő szakemberképzés a hon- és népismeret, néprajz tanításához. A felsorakoztatott integrált, ill. önálló tantárgyi kereteken belül megoldott néprajzi ismeretközlés csak akkor működhet hatékonyan, szakmailag hitelesen, ha erre a pedagógusokat felkészítjük.

A második tartalmi egység az 1868-as népoktatási törvény életbe lépésétől követi végig napjainkig, hogy a tanítóképzés tanterveiben milyen módon jelentek meg a néprajzi -, népéleti ismeretek. A fejezetben ismertetett tantervek alapján jól

kirajzolódik egy hármastagolás a hon- és népismereti, néprajzi tartalmak vonatkozásában.

Az első korszak az 1868-as népoktatási törvény bevezetésétől datálódik egészen 1948-ig, az államosításig. Ennek az időszaknak a tanítóképzőkre vonatkozó tanterveiben, de a párhuzamként bemutatott népiskolai tantervekben is gazdagon jelentek meg főként helyismereti, népéleti vonatkozású ismeretanyagok a beszéd- és értelemgyakorlat, olvasás, földrajz, ének, testgyakorlás, kézimunka, gazdasági és háztartási gyakorlatok tantárgyakban. A korszak társadalmi elvárásai magas mércét mutattak a tanítók irányába, hiszen a tanuló ifjúság mellett a felnőtt lakosság szellemi mentoraként is számon tartották. Nemcsak a hagyományos, de a korszerű gazdasági és háziipari ismeretekkel is rendelkeznie kellett a tanítónak, segítve ezzel a korabeli népélet gazdasági fejlődését, a vidéki parasztság művelődését. A tantervekből olyan követelményrendszer rajzolódik ki, melyekben a saját lakóhely, szülőföld múltjának, jelenének, társadalmának, kultúrájának megismerésére vonatkozó ismeretek, s ezeken keresztül a szülőföldhöz kötődés és a hazaszeretet érzésének, kialakításának megerősítése tűnik ki.

A második korszak az államosítást követő évtizedeket foglalja magában, az 1980-as évek végén bekövetkezett rendszerváltásig. Számos komoly változás történt a tanítóképzésben, s ezek mellett több – témánk szempontjából is – érzékelhető változás figyelhető meg a tantervekben is. A tanítóképzés célja: az általános iskola 1-4. osztálya számára művelt, hivatásukat értő és szerető kommunista világnézetű és erkölcsű tanítók képzése. Ez a szemlélet követhető nyomon a tantárgyak anyagának megfogalmazásában is. Eltűntek – a korábbiakban oly erőteljesen jelenlévő – helyismereti, népéleti vonatkozású ismeretanyagok a tantárgyak anyagából. Az 1959-es tanítóképzős tantervben a fakultatív tárgyak körében találunk néprajzi-népismereti szakkört. Az 1964-ben, 1970-ben, 1973-ban megjelent új tantervekben pedig a magyar gyermek-és ifjúsági irodalom tantárgy, a mezőgazdaságtan, ének-zene, a rajz tárgyak anyagában csak érintőlegesen jelenik meg hon- és népismereti, néprajzi vonatkozású ismeretanyag.

A tanítóképzés 1975-től vált főiskolai szintűvé, de tantárgyi struktúrájában a néprajzi ismeretanyag önálló tantárgy keretében nem jelenik meg. A rendszerváltást megelőző utolsó általános iskolai tanterv módosítására 1978-ban került sor. A tantárgyak általános cél- és feladat meghatározásában továbbra is a

tanulók dialektikus, materialista világgépének alakítása, a szocialista közösségi magatartás formálása tűnik ki. A tantárgyak anyagában azonban nagyobb részletességgel jelennek meg olyan ismeretanyagok, melyek néprajzi vonatkozásúak. Az 1980-as évek végén megjelenő pedagógiai programok révén pedig elindult egy olyan folyamat, mely az ismeretközvetítés és képességfejlesztés területén kiemelkedő szerepet szánt a néprajzi ismeretanyagok számára.

Komoly változásokat hozott a rendszerváltást követően a tanítóképzésben és a közoktatásban is az 1993. évi oktatási törvény. Az 1995-ben elfogadott Nemzeti alaptanterv. Ennek anyagában - a műveltségterületek közös követelményeként – az eddigieknél sokkal hangsúlyosabban kapott helyet a hon- és népismeret, a néprajzi ismeretanyag.

Fontos fordulópontra volt az 1995/96-os tanév a tanítóképzésben is. Elindult a négyéves tanítóképzés, melynek műveltségterületi képzése harmonizál a Nemzeti alaptantervvel, de témánk szempontjából előrelépés sajnos nem történt. Mivel 1986-tól a tanítóképzésre vonatkozó központi tanterv érvényessége megszűnt, s a tanítóképzők ettől kezdve saját, helyi tanterveket dolgozhattak ki, így a négyéves tanító szak programja is csak ajánlást adhatott a képzőknek, saját programjaik kialakításához. A hon- és népismeret, mint a NAT közös követelménye, továbbra is csak érintőlegesen kapott helyet a tanítóképzők különböző műveltségterületeihez köthető tantárgyak anyagában.

A közoktatás terén újabb, pozitív előrelépést hozott - a hon- és népismereti, néprajzi tartalmak oktatásban való megjelenésében - a 2001 szeptemberében életbe lépett kerettanterv. Két olyan tantervi modulárterület is gazdagította az általános iskolában tanítható tárgyak sorát, melyek tartalma határozottan a néprajztudomány nagy tárgyköreihez kapcsolódó ismeretanyagot foglal magában.

A hon- és népismeret modulárterület A és B változatának bevezetésével kapcsolatos kérdőíves felmérések eredményei azonban jól mutatják, hogy a felsőoktatásban, kiemelten a pedagógusképzésben, tanítóképzésben nem jelentek meg azok a stúdiumok az alapképzésben - a modulárterületek bevezetésével párhuzamosan -, melyek e tárgyak általános iskolai oktatásának szakmai színvonalát biztosíthatnák volna.

A következő fejezetek arról adnak képet, hogy a négyéves, bolognai folyamathoz alkalmazkodó tanítóképzésben az ország tanítóképző főiskoláin melyek azok a tárgyak, melyek hon- és népismereti, néprajzi ismereteket adnak a tanító szakos hallgatóknak.

Az ország tanítóképzőinek tantárgyi struktúrájában a néprajzi ismereteket hordozó tantárgyak főként a magyar nyelvi és irodalmi tanszékek és az ének zenei nevelést gondozó tanszékek tárgyai között szerepelnek. Kiemelt néprajzi vonatkozású témák a folklór prózai műfajai, és az énekes folklórhagyományok különböző területei. A vizuális nevelési tanszékek tárgyai között pedig a népművészet és a tárgykultúra ismertetését célzó stúdiumokkal találkozunk. Kevesebb hangsúlyt kapnak a társadalomnéprajz, a gazdálkodás, a tárgykultúra, a mesterségek, a táplálkozás témakörök. A néprajzi tájak, csoportok, nemzetiségek, emberélet fordulói pedig csak egy-két esetben található meg a tananyagban. Pedig a fentiek jó része – még ha csak említés szintjén is – megjelennek az általános iskola 1-4. osztályának tananyagában, valamint a kerettantervi hon- és népismeret modul tárgy A és B változataiban.

A rendelkezésre álló adatok alapján el lehet mondani, hogy a dolgozatban bemutatott főiskolákon az ember és társadalom műveltségi területet választó hallgatók nem részesülnek olyan hon- és népismereti képzésben, mely biztosítaná azt a szakmailag felkészült tanítót, aki megfelelően el tudná látni a kerettanterv hon- és népismereti moduljának akár A, akár B változatának tanítását. Kivétel lehet Jászberény, ahol az ember és társadalom műveltségi területet választó hallgatók több félévre elosztva kapnak néprajzi ismereteket.

A tanítóképzők tantárgyai között – Jászberény kivételével – nem találunk olyan tantárgy-pedagógiai tárgyakat, melyek biztosítanák, hogy a hon- és népismereti, hagyományismereti tartalmak – melyek az egyes tárgyak anyagában helyet kapnak – megfelelő hangsúllyal, módszerekkel magyarázatot nyernének.

Az összegyűlt anyagok alapján elmondhatjuk, hogy a tanítóképző főiskolákon a tantárgyi struktúrában – szem előtt tartva a NAT „Hon- és népismeret” közös követelményét - megjelennek néprajzi, honismereti tartalmú tantárgyak, főként egy-egy műveltségi területhez köthetően. Ezek a tárgyak azonban az oktatási rendben csak rövid ideig és kevés óraszámban vannak jelen. Így véleményem szerint nem biztosítják azt az elvárásunkat, hogy a tanító szakos hallgatók olyan néprajzi alpműveltséget kapjanak, melynek birtokában az általános iskolai

tananyagban megjelenő néprajzi, népeleti vonatkozású ismereteket megfelelően tudnák közvetíteni a kisiskolás gyerekeknek.

Kollektív felelősségünk, hogy a 21. században felnövő gyermek számára is átadjuk azokat az értékeket, ismereteket, szokásokat, normákat, melyek évszázadokon át jellemezték a magyarságot. A tanítóknak, tanítóképzőknek ebben kiemelt szerepe van.

A következő tartalmi egységben egy kérdőíves néprajzi ismeretszintre orientálódó kérdőíves felmérés eredményeit, valamint néhány általános iskolai tankönyv néprajzi tartalmára vonatkozó elemzését ismertetem.

A tanító szakos főiskolai hallgatók néprajzi ismereteinek szintjéről kérdőíves felméréssel tájékozódtam. A felmérésben a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Karának hallgatói vettek részt 2000-től 2010-ig, valamint a 2009/2010-es tanévben a bajai, budapesti, debreceni, kecskeméti, nagykovácsi, nyíregyházi, szarvasi, szegedi tanítóképzők hallgatói. A felmérést összesen 1077-en töltötték ki.

A két felméréscsoport eredményeit összegezve a kérdőív átlageredménye 42,45%. A részterületek (szellemi, tárgyi, társadalomnéprajzi) ismeretszintjének átlagai a következők:

- Szellemi néprajzi ismeretek: 30,45%
- Tárgyi néprajzi ismeretek: 52,65%
- Társadalom-néprajzi ismeretek: 44,45%

Döbbenetes eredmény az is, hogy a szellemi néprajzi ismeretek szintje alig haladja meg a 30%-ot, holott, az e témakörhöz kapcsolódó ismeretanyag az általános iskola alsó tagozatától a középiskola 9- és 10. osztályáig igen erőteljesen jelen van.

Kevéssel magasabb csak a tárgyi, és társadalomnéprajzi ismeretek szintje, de ezek átlaga sem haladja meg - vagy csak alig – az 50%-ot.

Megdöbbenítő annak ténye is, hogy néprajzi ismeretek terén az iskola - mint kizárólagos forrás - milyen alacsony százalékos értéket mutat. A két felmérés csoportban a vizsgált időszakban – a felmérésben szereplő 1077 hallgató közül csak 33 jelölte meg az iskolát néprajzi ismereteinek forrásaként.

A kapott eredmények komolyan el kell, hogy gondolkoztassák mind a pedagógusképző felsőoktatásban, mind a néprajzi szakmában tevékenykedő oktatókat, szakembereket. Számptalan helyen olvashatjuk, hogy a népi kultúra átadása egyre inkább az iskola feladata lesz. Hogyan, ha erre nem készítjük fel a leendő tanítókat? A kapott eredmények azt mutatják, hogy van mit tennünk azért, hogy azok az évszázadokon át öröklődő, hagyományozódó értékek, tárgyi és szellemi produktumok, melyek nemzeti, népi kultúránkat jellemezték, továbbra is a felnövvő generációk öröksége, megbecsült értéki maradjanak. Biztosítva legyen az az út, amely ezeknek az értékeknek a továbbadását lehetővé teszi. Én ezt elsősorban a tanítóképzésben látom. A tanítóképzésben oktatott alaptárgyak anyagában, valamint a tanítóképzésnek a Nemzeti alaptantervhez igazodó műveltségterületi képzésében megvan az a lehetőség, hogy a népi kultúra ismeretanyagát akár az adott tárgyba integrálva, de önálló műveltségterületként is a tananyag részévé lehet tenni.

A tankönyvelemzéssel csak egy kis keresztmetszetét mutathattam meg annak, hogy az általános iskolai tankönyvekben milyen mértékben van jelen néprajzi ismeretanyag. A néprajzi tartalmi elemzés rámutat, hogy az általános iskola alsó tagozatos környezetismeret, technika, ének-zene és magyar nyelv és irodalom tárgyakhoz készült tankönyvekben a néprajzi ismeretanyag jelen van, mégpedig a Nemzeti alaptanterv és a Kerettanterv elvárásainak megfelelően.

A környezetismeret anyagában a saját lakóhelyhez kapcsolódó szokások, hagyományok, az ország tájai, népcsoportjai, nemzetiségei témakörök kaptak helyet. A technika tantárgyban kiemelkednek a kismesterségekhez kapcsolódó elméleti ismeretek és gyakorlati tevékenységek. Az ének-zene tantárgy anyagában természetesen az énekes folklór műfajok dominálnak (énekes népi gyermekjátékdalok, népdalok, népzenei szemelvények, jeles napokhoz kapcsolódó énekes anyag stb.). Mindhárom tantárgy anyagában helyet kapnak a naptári év jeles napjaihoz kapcsolódó szokások az életkori sajátosságok figyelembevételével.

A magyar nyelv és irodalom tárgyhoz készült, a Nemzeti Tankönyvkiadó gondozásában megjelent 1-4. osztályos olvasókönyvek egyes fejezeteinek az anyaga a magyar prózai folklór műfajokra épül, s bizonyos mértékben kitekintést ad a nemzetiségek és más népek prózai folklór hagyományaira, elsősorban a népmesére. Természetesen ezeknek a néprajzi tartalmaknak a megközelítése az

adott tantárgy cél-feladatrendszeréhez, szemléletéhez igazodik. A tankönyvcsaládok módszertani ismertetői alapján – melyek a mellékletben láthatók – jól kirajzolódik, hogy sok esetben a néprajzi vonatkozású anyag képezi a tanítandó tananyagot, de sem a tankönyvek, sem a munkafüzetek feladatai nem segítik elő az adott néprajzi téma minőségi feldolgozását, megértését, elmélyítését.

A fentiek ismeretében ismét hangsúlyoznunk kell, hogy a tanítóképzőknek e területen kiemelten nagy a felelősségük, és hogy a képzési struktúrában, a műveltségterületek anyagához koncentráltabb néprajzi ismeretközlést kell biztosítani.

Az előző fejezetek, tartalmi egységek eredményeiből jól látszik, hogy a tanítóképzők oktatási és tantárgyi struktúrájában szétszórtan, rendezetlenül jelennek meg néprajzi tartalmak. A kérdőíves felmérés eredményei pedig jól mutatják, hogy a leendő tanítók néprajzi ismeretei, tájékozottsága e téren hagy kívánnivalót maga után. Ezek ismeretében és oktatói munkám tapasztalatai alapján dolgozatom utolsó fejezetében egy általam kidolgozott néprajzi ismereteket közvetítő tantárgycsomagot mutatok be tanítóképző főiskolák számára. E tantárgyak tartalmának kialakításakor, megfogalmazásakor alapvető céлом volt azoknak az ismeretanyagoknak, tudástartalmaknak a behatárolása, melyek az általános iskolai tananyagban megjelenő néprajzi ismeretek tanításához elengedhetetlenül szükségesek. Fontos szerepet játszanak a magyarságtudat erősítésében, alkalmasak arra, hogy felhívják a figyelmet azokra az értékekre, melyek az általános műveltség részét képezik.

4. Publikációs lista

4.1. A szerző témában megjelent publikációi

A hagyományismeret tanítása

In: Tantárgy-Pedagógiai Kutatások. (Szerk.: Albertné Herbszt Mária) Baja, 2005
201-207.p.

Főiskolai hallgatók néprajzi ismeretei

In: Honismeret, 2006, XXXIV. évf. 1. szám 24-28.p.

A népi kultúra helye és szerepe a globalizálódó világban

In: Globalizáció és fenntartható fejlődés. (Szerk.: Varga Józsefné) Győr, 2006
544-551.p.

A magyar népi kultúra értékeinek továbbadásának lehetőségei és szükségessége a tanítóképzésben

In: Hagyomány és fejlődés. (Szerk.: Lőrincz Ildikó) Győr, 2007 237-244.p.

Hagyományismeret tanításának lehetőségei és pedagógiai eredményessége

In: VIII. Tantárgy- Pedagógiai Nemzetközi Tudományos Konferencia. (Szerk.: Tóth Sándor Attila) Baja, 2010 451-456.p.

4.2. Egyéb publikációk:

Népi játékok

In: Szülőföldünk a Jászság. Helytörténeti olvasókönyv. (Szerk.: Bathó Edit - Papp Izabella) Jászberény, 2011 302-309.p.

Népdalok, balladák

In: Szülőföldünk a Jászság. Helytörténeti olvasókönyv. (Szerk.: Bathó Edit - Papp Izabella) Jászberény, 2011 257-266.p.

A Jászság adventi jeles napjai és szokásai

In: Redemptio, 2007. XIV. évf. 6. szám. 6-8.p.

A Jászság nagyböjti szokásai

In: Redemptio, 2007. XIV. évf. 2. szám. 3-7.p.

A Jászság népi gyermekjáték gyűjteményeiről

In: Ethnica, 2002, IV. évf. 2. szám. 75-76.p.

Molnár István: Népi játékok Jászszentandrásról

Nyomda alá rendezte és tanulmánnyal ellátta: V. Juhász Nyitó Klára
Jászsági Füzetek 40. Jászberény, 2007

Molnár István: Adj király katonát. Népi gyermekjátékok Jászszentandrásról.

Nyomda alá rendezte, bevezetővel és tanulmánnyal ellátta: Juhász Ny. Klára
Jászsági Füzetek 24. Jászberény, 1995

Bathó Edit: Népi méhészkedés a Jászságban című kötetéről
In: Redemptio, 2007. XIV. évf. 6. szám 22-23.p.

Molnár István: Népi játékok Jászszentandrásról című kötetéről
In: Redemptio, 2007. XIV. évf. 5. szám. 21.p.

Jászok és kunok a magyarok között. Ünnepi tanulmánykötet Bánkiné Molnár Erzsébet tiszteletére című kötetéről
In: Redemptio, 2006. XIII. évf. 5. szám. 16-18.p.

Selmeczi László: A Jászok eredete és középkori műveltsége című kötetéről
In: Redemptio, 2005. XII. évf. 6. szám. 14-15.p.

Botka János: Jász-Nagykun-Szolnok megye jelképei című kötetéről
In: Redemptio, 2000. VII. évf. 6. szám. 8-9.p.

Bánkiné Molnár Erzsébet: Redemptusok című kötetéről
In: Redemptio, 2000. VII. évf. 4. szám. 16-17.p.